

24 724 Studiefinanciering

Nr. Verslag van een schriftelijk overleg
Vastgesteld d.d. ...

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹ hebben enkele fracties de behoefte om enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 24 mei 2007 inzake de meeneembare studiefinanciering in het mbo en voorlichting over bezwaar en beroepsprocedures (Kamerstuk 24 724, nr. 68). Bij brief van ... heeft de minister deze beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De fungerend voorzitter van de commissie
Van de Camp

Adjunct-griffier van de commissie
Van Marion

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. Algemeen
2. Uitbreiding naar andere landen
3. Budget en uitvoering
4. Voorlichting
5. Tussenevaluatie
6. Toekomstig beleid

II Reactie van de minister

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. Algemeen

De leden van de CDA-fractie onderschrijven het belang van een verdere uitbouw van de mogelijkheden voor mbo-studenten om zich internationaal te oriënteren. Naast stages en studiereizen betreft dit ook de mogelijkheid om in het buitenland te studeren. De aangereikte mogelijkheden worden nu nog mondjesmaat gebruikt. De meeste afwijzingen kwamen voort uit de momenteel geldende beperking tot een drietal sectoren. Uitbreiding naar alle sectoren, zoals voorgesteld, heft die beperking op. De leden van deze fractie vinden dit een goede ontwikkeling.

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de voorliggende brief van de minister en de Tussenevaluatie. Het stemt hen tevreden dat deze toegezegde evaluatie volgens afspraak snel naar de Kamer is gezonden. Zij onderschrijven het grote belang van internationale mobiliteit en flexibiliteit voor mbo-studenten en kunnen de gedachte met betrekking tot uitbreiding naar alle sectoren in Vlaanderen en Duitsland zonder meer steunen. Meeneembare studiefinanciering is een uitermate geschikt instrument dat de mogelijkheden voor internationale oriëntatie en ervaring van mbo-studenten kan vergroten. De leden van deze fractie hebben nog enkele vragen naar aanleiding van de Tussenevaluatie.

De leden van de SP-fractie hebben met grote instemming kennisgenomen van de brief van de minister. De stap voor stap werking van de meeneembaarheid kan op instemming rekenen van deze leden. Zij vinden het verstandig om de vraag te volgen en in de tussentijd meer afstemming tussen Europese mbo-opleidingen te bewerkstelligen. De leden van deze fractie zijn verheugd over het besluit van de minister om de meeneembare studiefinanciering in de grensstreek (Vlaanderen en Duitsland) te verruimen tot alle opleidingen. In eerdere schriftelijke vragen² werd aangedrongen op deze verruiming.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de Tussenevaluatie over de meeneembare studiefinanciering in het mbo. Zij hebben enkele vragen en opmerkingen daarbij.

2. Uitbreiding naar andere landen.

De leden van de CDA-fractie vinden de argumentatie om uitbreiding van de meeneembare studiefinanciering naar meerdere landen (vooralsnog) af te wijzen divers en niet altijd even overtuigend. Het kiezen voor Vlaanderen en Duitsland vanwege het feit dat de meeste mbo-studenten thuis wonen, lijkt hen betuttelend en niet stimulerend. Waarom wordt alleen voor Vlaanderen gekozen en niet voor geheel België (met name voor toeristische opleidingen een interessante optie)? Zij vragen of er binnen de Europese Unie, maar ook daarbuiten (denk aan Suriname, Marokko of Turkije) geen opleidingsmogelijkheden zijn, die voor Nederlandse mbo-studenten interessant kunnen zijn.

Specifiek voor de situatie in Engeland wordt in de Tussenevaluatie opgemerkt dat de opleidingsstructuur het best vergelijkbaar is met bbl-opleidingen en dat derhalve studiefinanciering niet ter sprake kan zijn. Maar de leden van deze fractie vinden het ook goed denkbaar dat bbl-opleidingen (denk aan verpleegkunde) in het buitenland gevolgd kunnen

² Aanhangsel Handelingen II 2006-2007, nr. 695: vragen van de leden De Rooij, Leijten en Van Dijk (SP) d.d. 27 december 2006

worden in een bbl-constructie, waarbij de voorwaarden voor studiefinanciering kunnen gelden. Welke criteria worden nu precies gehanteerd, zodat dit type opleidingen niet in aanmerking komt voor de meeneembare studiefinanciering, zo vragen deze leden. De minister geeft aan dat de mbo-sector internationaal niet zo ontwikkeld is. Signalen uit het veld geven echter aan, dat daar versneld een inhaalslag wordt gepleegd. Bovendien heeft staatssecretaris Van Bijsterveldt tijdens het algemeen overleg over competentiegericht onderwijs en examens mbo op 7 juni 2007 nog aangegeven, dat de Nederlandse kwalificatiestructuur past in het European Qualifications Framework (EQF). Vergelijking van opleidingen met andere Europese opleidingen die aan dat EQF voldoen mag dus geen probleem zijn. Kan de meeneembaarheid niet worden opengesteld voor alle opleidingen die voldoen aan het EQF, zo vragen de leden.

De leden van de PvdA-fractie willen weten wat de minister vindt van een gestage uitbreiding van meeneembare studiefinanciering naar eerder gehanteerde sectoren in Europese landen, waar het opleidingsniveau wel te vergelijken is met een bol-opleiding en waarmee informatie-uitwisseling ook mogelijk is.

3. Budget en uitvoering

De leden van de PvdA-fractie vragen in welke mate het beschikbare budget, zoals vermeld in de brief bij de Tussenevaluatie, voorziet in een eventuele toegenomen interesse in het gebruik van meeneembare studiefinanciering bij uitbreiding daarvan naar alle sectoren.

De leden van de SP-fractie gaan ervan uit dat de uit de uitbreiding voortvloeiende kosten gedekt zullen zijn in de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Deze leden willen graag weten of de studenten die in België of Duitsland wonen hun recht op studiefinanciering behouden als geen van de ouders meer in Nederland werkt, omdat deze ouder onvrijwillig werkloos geworden is en een Belgische, Duitse, dan wel Nederlandse werkloosheidsuitkering ontvangt.

De leden van de VVD-fractie merken op dat het sinds augustus 2005 mogelijk is om met Nederlandse studiefinanciering een voltijd bol-opleiding te volgen in de economisch-administratieve sector, de metaal- en elektrosector, de sector welzijn en gezondheidszorg in Vlaanderen en Duitsland en unieke opleidingen in de hele Europese Economische Ruimte. De leden van deze fractie willen graag weten om welke 'unieke opleidingen' het gaat en op welke wijze de vergelijkbaarheid wordt gemeten en de kwaliteit wordt getoetst.

4. Voorlichting

De leden van de CDA-fractie constateren dat de behoefte aan de meeneembaarheid van de studiefinanciering voor mbo-studenten gering is (130 studenten in 2007-2008). Zij vragen hoe het staat met de voorlichting over de mogelijkheden tot meeneembaarheid. Wordt de voorlichting passief of actief ter hand genomen? Deze leden vinden dat juist voor de mbo-studenten die nog wat minder bekend zijn met de internationale mogelijkheden meer actie moet worden ondernomen op het gebied van voorlichting.

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de minister aangeeft dat hij de voorlichting rond en bekendheid van meeneembare studiefinanciering wil opvoeren. De leden van deze fractie

delen de opvatting dat voorlichting van cruciaal belang is voor het wekken van interesse onder mbo-leerlingen. Zij vragen of de tot nu toe beperktere voorlichting een reden was waarom er relatief gezien weinig gebruik werd gemaakt van meeneembare studiefinanciering in het mbo. Acht de minister de gedachte reëel dat er meer interesse ontstaat en dus een toename in gebruik, wanneer er meer bekendheid aan wordt gegeven, zo vragen zij.

De leden van de SP-fractie laten hun instemming blijken inzake het antwoord van de minister ten aanzien van (de voorlichting over) de bezwaar- en beroepsprocedures. De leden van deze fractie gaan er vanuit dat, mochten er in de toekomst toch onvolkomenheden blijken, de minister bereid is om de IB-Groep aan te sporen om die te verhelpen.

5. Tussenevaluatie

De leden van de CDA-fractie vragen of het onderzoek niet een te beperkt karakter heeft gekregen, omdat de tussentijdse evaluatie, zoals die voorligt, is uitgevoerd bij 130 studenten die gebruik gemaakt hebben van de regeling. Verder blijft volgens hen onduidelijk of een dergelijke regeling voor andere studenten interessant had kunnen zijn. Er heeft immers geen echt belangstellingsonderzoek plaatsgevonden. Daarbij komt dat juist op basis van dit beperkte onderzoek er geen reden wordt aangegeven om de regeling verder uit te breiden. Deelt de minister de mening van deze leden, dat wie niet verder kijkt ook geen nieuwe informatie zal vinden? Is er juist op basis van deze onderzoeksresultaten geen reden om de evaluatie, die voor 2009 staat gepland, naar voren te halen, zo vragen bovengenoemde leden.

6. Toekomstig beleid

De leden van de PvdA-fractie vragen welke maatregelen de minister neemt om de bezwaren, zoals ten aanzien van het niveau en inhoudelijke verschillen tussen opleidingen, bij de uitgebreide evaluatie in 2009, te hebben opgelost. En wel op een zodanige manier, dat onbeperkte meeneembaarheid van studiefinanciering mogelijk wordt. Op welke wijze en wanneer gaat de minister het Europese kwaliteitsraamwerk bespreken met andere EU-landen met het oog op uniformiteit en informatie-uitwisseling? In hoeverre acht de minister het genoemde jaartal van 2009 in dat licht reëel, met het oog op een verdere uitbreiding van de meeneembare studiefinanciering, zo vragen deze leden.

De leden van de VVD-fractie constateren dat de minister op dit moment de tijd nog niet rijp acht om de meeneembare studiefinanciering uit te breiden naar alle landen van Europa of de wereld. Dit in verband met de vergelijkbaarheid die voor het mbo moeilijker is op te maken uit de informatie uit het buitenland dan voor andere opleidingen. Deze leden willen graag weten wat de minister doet om dit op termijn wel mogelijk te maken. Vindt de minister dat uitbreiding uiteindelijk wel gewenst is?

II Reactie van de minister

1. Algemeen

Ik heb met belangstelling kennis genomen van de vragen en opmerkingen van de opmerkingen van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de brief die ik op 24 mei 2007 aan de Kamer heb gestuurd over de uitbreiding van de meeneembare studiefinanciering in het mbo.

Met genoegen stel ik vast dat er steun is voor mijn voornemen de mogelijkheid uit te breiden om met Nederlandse studiefinanciering in het buitenland een opleiding te volgen naar alle sectoren in Vlaanderen en het Gewest Brussel voor zover het Nederlandstalige opleidingen betreft, en Duitsland.

Hierna zal ik ingaan op de vragen en opmerkingen van de leden van de verschillende fracties. Ik houd daarbij de volgorde van het verslag aan.

2. Uitbreiding naar andere landen

De leden van de CDA-fractie vragen waarom bij de uitbreiding van meeneembare studiefinanciering wordt gekozen voor Vlaanderen en niet voor geheel België. Zij vragen eveneens of er binnen de Europese Unie, maar ook daarbuiten (denk aan Suriname, Marokko of Turkije) geen opleidingsmogelijkheden zijn, die voor Nederlandse mbo-studenten interessant kunnen zijn.

Op dit moment heb ik er voor gekozen om meeneembare studiefinanciering alleen mogelijk te maken voor Vlaanderen en Duitsland en voor unieke opleidingen in de EER. Dat wil niet zeggen dat daarbuiten per definitie geen interessante en goede opleidingsmogelijkheden zijn. De informatie over de inhoud en kwaliteit van deze opleidingen is op dit moment echter onvoldoende waardoor Colo niet in staat is een oordeel over de opleidingen uit te spreken. Het internationale veld op het gebied van beroepsopleidingen is nog niet zo ver ontwikkeld. De mogelijkheid van en noodzaak voor een eventuele uitbreiding naar alle landen van de EER maakt deel uit van de aangekondigde evaluatie in 2009. Een verkenning met betrekking tot uitbreiding naar landen buiten Europa kan gelijktijdig plaatsvinden.

De leden van de CDA-fractie vragen vervolgens naar de criteria die gehanteerd worden waardoor bbl-opleidingen niet in aanmerking komen voor de meeneembare studiefinanciering.

De meeste opleidingen in het Verenigd Koninkrijk komen niet in aanmerking omdat zij een bbl-achtige constructie hebben. Ook in Nederland komen deelnemers aan een bbl-opleiding niet in aanmerking voor studiefinanciering. Typerend voor een beroeps-begeleidende leerweg (BBL) is dat de opleiding uit een combinatie van werken en leren bestaat. Tijdens deze opleiding werken deelnemers zestig tot tachtig procent van hun tijd, waardoor zij over voldoende inkomen beschikken.

Voorts vragen de leden van de CDA-fractie of meeneembare studiefinanciering niet kan worden opengesteld voor alle opleidingen die voldoen aan het European Qualifications Framework EQF. Het EQF is een metaraamwerk, een hulpmiddel, bedoeld om de transparantie en de vergelijkbaarheid van nationale kwalificaties te verbeteren. Het EQF is richtinggevend, maar EU-landen zijn niet verplicht het EQF in te voeren. Bovendien geeft EQF geeft echter geen eisen waaraan een opleiding al of niet moet voldoen.

De Aanbeveling van de Europese Raad en het Parlement, die waarschijnlijk na de zomer van 2007 aanvaard zal worden, houdt in dat uiterlijk in 2010 alle Europese lidstaten hun kwalificaties zullen relateren aan een van de acht niveaus van het EQF. Uiterlijk in 2012 wordt deze Europese niveauaanduiding ook opgenomen in Europass documenten.

Het EQF biedt een gemeenschappelijke "taal" voor het beroepsonderwijs in Europa. Met behulp daarvan zal naar verwachting de mobiliteit van deelnemers in Europa toenemen. Het is echter geen garantie voor meer mobiliteit, noch hangt de mobiliteit er vanaf. Ook zonder EQF is het op individueel niveau mogelijk opleidingen te vergelijken. In de evaluatie van 2009 zal ik een nieuwe stand van zaken omtrent het EQF schetsen.

De leden van de PvdA-fractie willen weten wat de minister vindt van een gestage uitbreiding van meeneembare studiefinanciering naar eerder gehanteerde sectoren in Europese landen, waar het opleidingsniveau wel te vergelijken is met een bol-opleiding en waarmee informatie-uitwisseling ook mogelijk is.

Ik ben voorstander van het principe van een gestage uitbreiding. Daarom ben ik overgegaan tot verdere uitbreiding naar alle sectoren in Vlaanderen en Duitsland. Ik wil echter pas aan de hand van de evaluatie in 2009 bepalen hoe eventuele uitbreiding naar meer landen plaats zal vinden. De ervaringen die nu worden opgedaan in Vlaanderen en Duitsland kunnen dan goed worden gebruikt voor andere landen. Daarbij acht ik het ook voor de uitvoering van belang dat eventuele uitbreiding op een heldere manier plaatsvindt. Deelnemers zijn niet gebaat bij onduidelijkheid over hun mogelijkheden.

3. Budget en uitvoering

De leden van de PvdA-fractie vragen in welke mate het beschikbare budget, zoals vermeld in de brief bij de Tussenevaluatie, voorziet in een eventuele toegenomen interesse in het gebruik van meeneembare studiefinanciering bij uitbreiding daarvan naar alle sectoren.

Afgaand op het aantal niet-gehonoreerde aanvragen in het verleden is het beschikbare budget zoals in de brief vermeld voldoende. Het budget dient uitsluitend om de studiefinancieringskosten voor de deelnemers die nu zonder studiefinanciering een opleiding volgen te dekken. Ik acht het mogelijk dat er meer aanvragen zullen komen dan het aantal niet-gehonoreerde aanvragen. Dit zullen echter voornamelijk deelnemers zijn die anders met studiefinanciering een opleiding in Nederland zouden zijn gaan volgen. Hier zijn geen meerkosten aan verbonden.

De leden van de SP-fractie willen graag weten of de studenten die in België of Duitsland wonen hun recht op studiefinanciering behouden als geen van de ouders meer in Nederland werkt, omdat deze ouder onvrijwillig werkloos geworden is en een Belgische, Duitse, dan wel Nederlandse werkloosheidsuitkering ontvangt.

Deelnemers met de Nederlandse nationaliteit die aan de (standaard) voorwaarden voor studiefinanciering voldoen hebben recht op studiefinanciering ongeacht de werksituatie van de ouders. Betreft het een kind met een (anders dan Nederlandse) EU-nationaliteit dan zal per situatie moeten worden bekeken of de ouder als ex-werknemer kan worden beschouwd.

Afhankelijk daarvan wordt bepaald of het kind recht heeft op gelijke behandeling, en dus op studiefinanciering, of niet. Zo geldt dat wanneer Belgische of Duitse ouders in België of Duitsland wonen en recht hebben op een Nederlandse WW-uitkering, het kind recht heeft op studiefinanciering. Wanneer (een van) de ouder(s) ten minste vijf jaar in Nederland woont en daarmee duurzaam verblijfsrecht heeft verworven, heeft de deelnemer op basis daarvan aanspraak op studiefinanciering.

De leden van de VVD-fractie merken op dat het sinds augustus 2005 mogelijk is om met Nederlandse studiefinanciering een voltijd bol-opleiding te volgen in de economisch-administratieve sector, de metaal- en elektrosector, de sector welzijn en gezondheidszorg in Vlaanderen en Duitsland en unieke opleidingen in de hele Europese Economische Ruimte. De leden van deze fractie willen graag weten om welke 'unieke opleidingen' het gaat en op welke wijze de vergelijkbaarheid wordt gemeten en de kwaliteit wordt getoetst. Op voorhand is geen allesomvattende lijst te maken van unieke opleidingen. Wanneer deelnemers een aanvraag doen voor een opleiding in het buitenland wordt deze door Colo getoetst op kwaliteit, aard en niveau van de opleidingen. Er wordt onder meer gekeken naar de duur en inhoud van de opleiding, de instroom in het gastland, het vergelijkbare niveau van instroom in Nederland en de verhouding theorie-praktijk.

Bij alle opleidingen buiten Vlaanderen en Duitsland wordt ook bekeken of deze opleiding vergelijkbaar is met een opleiding in Nederland. In het verleden zijn aanvragen gehonoreerd voor de opleiding Lutherie (vioolbouw) in Frankrijk en de opleiding BTEC National Diploma (Game and Wildlife management) in het Verenigd Koninkrijk.

4. Voorlichting

De leden van de CDA-fractie vragen hoe het staat met de voorlichting over de mogelijkheden tot meeneembaarheid. Wordt de voorlichting passief of actief ter hand genomen? Deze leden vinden dat juist voor de mbo-studenten die nog wat minder bekend zijn met de internationale mogelijkheden meer actie moet worden ondernomen op het gebied van voorlichting. Omdat ik tegemoet wil komen aan de wens van de Kamer en van deelnemers om meer mogelijkheden te hebben om een opleiding in het buitenland te volgen, heb ik het aantal opleidingen al met ingang van 1 augustus 2007 verruimd. Een gevolg hiervan is dat de communicatie voor dit studiejaar pas laat op gang kon komen. Om iedereen wel de gelegenheid te bieden gebruik te maken van de verruimde mogelijkheden, kunnen deelnemers dit studiejaar ook met terugwerkende kracht studiefinanciering aan te vragen.

De voorlichting over de mogelijkheid in het buitenland een opleiding te volgen zal worden uitgebreid. In overleg met de IB-Groep wordt deze intensivering ter hand genomen. In ieder geval zullen decanen in het voortgezet onderwijs goed op de hoogte worden gebracht van de mogelijkheden. Dit jaar zijn ook de deelnemers die eerder een aanvraag voor meeneembare studiefinanciering hebben gedaan die is afgewezen omdat deze niet in de juiste sector viel, aangeschreven door de IB-Groep.

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de minister aangeeft dat hij de voorlichting rond en bekendheid van meeneembare studiefinanciering wil opvoeren. De leden van deze fractie delen de opvatting dat voorlichting van cruciaal belang is voor het wekken van interesse onder mbo-leerlingen. Zij vragen of de tot nu toe beperktere voorlichting een reden was waarom er relatief gezien weinig gebruik werd gemaakt van meeneembare studiefinanciering

in het mbo. Acht de minister de gedachte reëel dat er meer interesse ontstaat en dus een toename in gebruik, wanneer er meer bekendheid aan wordt gegeven, zo vragen zij. De internationale interesse van mbo-deelnemers komt de laatste jaren op gang. Voor een deel is het beperkt gebruik van de regeling hieraan te wijten. Daarnaast ben ik met de leden van de PvdA-fractie van mening dat een betere voorlichting de interesse voor en dus het gebruik van meeneembare studiefinanciering kan vergroten.

5. Tussenevaluatie

De leden van de CDA-fractie vragen of het onderzoek niet een te beperkt karakter heeft gekregen, omdat de tussentijdse evaluatie, zoals die voorligt, is uitgevoerd bij 130 studenten die gebruik gemaakt hebben van de regeling.

In de tussenevaluatie is gebruik gemaakt van informatie over twee groepen deelnemers. Informatie over het feitelijke gebruik van de regeling en de bestemmingen is gebaseerd op de 200 ingediende aanvragen en de 130 studenten die nu met studiefinanciering in het buitenland een opleiding volgen. Daarnaast zijn voorlopige resultaten uit de nog te verschijnen Deelnemersmonitor gebruikt om de mening en behoefte van deelnemers in kaart te brengen. In de enquête die ten grondslag ligt aan de Deelnemersmonitor is deelnemers gevraagd naar hun ervaringen met en wensen over een (deel van een) opleiding volgen in het buitenland. De in de tussenevaluatie genoemde percentages zijn representatief voor de hele populatie en gebaseerd op ruim 2000 ingevulde enquêtes.

Verder blijft volgens de leden van de CDA-fractie onduidelijk of een dergelijke regeling voor andere studenten interessant had kunnen zijn. Er heeft immers geen echt belangstellingsonderzoek plaatsgevonden. Daarbij komt dat juist op basis van dit beperkte onderzoek er geen reden wordt aangegeven om de regeling verder uit te breiden. Deelt de minister de mening van deze leden, dat wie niet verder kijkt ook geen nieuwe informatie zal vinden? Is er juist op basis van deze onderzoeksresultaten geen reden om de evaluatie, die voor 2009 staat gepland, naar voren te halen, zo vragen bovengenoemde leden.

Uit de enquête blijkt dat er aanleiding is om uit te breiden. Niet alleen is “onjuiste sector” de belangrijkste reden voor afwijzing geweest, ook geven deelnemers desgevraagd in de Deelnemersmonitor aan dat zij wel een opleiding in het buitenland willen volgen. Ik ben van mening dat ik door uitbreiding met alle sectoren in Vlaanderen en Duitsland en unieke opleidingen in de hele Europese Economische Ruimte tegemoet kom aan de vraag van deelnemers zoals zich die nu voordoet. Ik zie dat interesse van deelnemers in internationale ervaringen steeds meer toeneemt en de intensievere voorlichting speelt daarop in. Het gaat echter niet alleen om de vraag van de deelnemers. Ook kennis over opleidingen in andere landen is van belang. Internationalisering is minder ontwikkeld in het mbo dan in het hoger onderwijs. In de komende periode kan meer ervaring worden opgedaan en kennis worden vergaard.

Daarna kan ik, goed geïnformeerd, een beslissing over eventuele verdere uitbreiding nemen. In de evaluatie die gepland staat voor 2009 worden verschillende aspecten onderzocht, waaronder uiteraard de ervaringen en behoeften van deelnemers in dit schooljaar 2007-2008. Ook wil ik onderzoeken welke factoren nog meer een rol spelen bij de beslissing van deelnemers om al dan niet naar het buitenland te gaan. Ik kan mij namelijk voorstellen dat de beheersing van vreemde talen, maar ook de leeftijd – mbo-ers zijn immers bij de start van hun opleiding vaak pas 16 of 17 jaar – van belang zijn. Ik hecht aan een goede evaluatie die grondig alle aspecten meeweegt. De evaluatie meeneembare studiefinanciering zal daarom dus op zijn vroegst begin 2009 afgerond kunnen worden.

6. Toekomstig beleid

De leden van de PvdA-fractie vragen welke maatregelen de minister neemt om de bezwaren, zoals ten aanzien van het niveau en inhoudelijke verschillen tussen opleidingen, bij de uitgebreide evaluatie in 2009, te hebben opgelost. En wel op een zodanige manier, dat onbeperkte meeneembaarheid van studiefinanciering mogelijk wordt. Op welke wijze en wanneer gaat de minister het Europese kwaliteitsraamwerk bespreken met andere EU-landen met het oog op uniformiteit en informatie-uitwisseling? In hoeverre acht de minister het genoemde jaartal van 2009 in dat licht reëel, met het oog op een verdere uitbreiding van de meeneembare studiefinanciering, zo vragen deze leden.

Het concept van het Europese kwaliteitsraamwerk voor beroepsonderwijs en scholing (European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training) is recent gepubliceerd als Aanbeveling van de Europese Raad en het Parlement. Het is besproken in het Raadgevend Comité voor de Beroepsopleidingen, maar moet nog behandeld worden door het Onderwijscomité alvorens het – naar verwachting in 2008 – op de politieke agenda komt van de Raad van Ministers en het Europees Parlement. Hoewel het Europese kwaliteitsraamwerk een belangrijke toegevoegde waarde heeft voor de internationalisering van het beroepsonderwijs, is een eventuele verdere uitbreiding hier niet volledig van afhankelijk. Zo kan ik me voorstellen dat wanneer blijkt dat voor bepaalde landen uitbreiding nog niet opportuun is vanwege informatieachterstanden of onvergelykbaarheid, eerst landen en opleidingen in aanmerking komen voor uitbreiding waarover een goede en volledige uitspraak kan worden gedaan.

De leden van de VVD-fractie constateren dat de minister op dit moment de tijd nog niet rijp acht om de meeneembare studiefinanciering uit te breiden naar alle landen van Europa of de wereld. Dit in verband met de vergelijkbaarheid die voor het mbo moeilijker is op te maken uit de informatie uit het buitenland dan voor andere opleidingen. Deze leden willen graag weten wat de minister doet om dit op termijn wel mogelijk te maken. Vindt de minister dat uitbreiding uiteindelijk wel gewenst is?

Een verdere internationalisering in het onderwijs is een belangrijke doelstelling, ook voor het mbo. In het Kopenhagen proces wordt hieraan veel aandacht besteed. Wat men echter niet moet vergeten is dat de internationalisering in het middelbaar beroepsonderwijs veel later is opgestart dan in het hoger onderwijs. Er is dus nog veel winst te behalen. Een goede internationale samenwerking, en dus ook de eventuele verdere uitbreiding van meeneembare studiefinanciering in het mbo, is gebaat bij intensiever contact. Zowel staatssecretaris Van Bijsterveldt als ikzelf zullen in de komende tijd aandacht besteden aan de internationale ontwikkelingen. Ik zie daarbij ook een belangrijke rol weggelegd voor de Permanente Vertegenwoordiging in Brussel.